

Урядовий Кур'єр

ОРГАН
РАДИ МІНІСТРІВ
УРСР

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА В ЖОВТНІ 1990 РОКУ

№1 ЖОВТЕНЬ-90

ЦІНА 10 КОП.

У номері:

- 17 жовтня: запам'ятаймо цей день (3 стор.)
- Ліки від радіації (5 стор.)
- Влада без влади (6 стор.)
- Чи вилікує Польщу «шокова терапія» (7 стор.)
- В. В. Лобановський: «Час змінити обстановку» (8 стор.)

РИНОК: УКРАЇНСЬКИЙ ШЛЯХ

Світовий досвід виробив три основні моделі переходу до ринкової економіки: еволюційну, «шокової терапії» і жорсткого регулювання. Три групи готували союзу програму переходу до ринку: Рижкова — Абалкіна, Шаталіна — Явлінського і Аганбегяна. А перемогла, як відомо, четверта група — президентська. Читачі «Урядового кур'єра», напевне, вже встигли ознайомитися з «Основними напрямками стабілізації народного господарства і переходу до ринкової економіки», а також з їх обґрунтуваннями, зробленими М. С. Горбачовим на засіданні союзного парламенту 19 жовтня.

А яка тут позиція нашої республіки? Ще першого жовтня, в день відкриття другої сесії Верховної Ради УРСР, було заявлено: Україна шукатиме свій шлях, вибиратиме власну програму переходу до ринку. Тоді

ж була створена робоча група по її підготовці. Від Верховної Ради керівником групи став голова комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством В. М. Пилипчук, від уряду республіки — заступник Голови Ради Міністрів УРСР, голова Держкомеконіміки УРСР В. П. Фокін. Погожі дні жовтня і мальовнича природа Пущі-Водиці, де працювала група, судячи з усього, не розмагнітили учасників розробки проекту. Бо в результаті з'явилося не один, а два документи: Концепція і Програма переходу Української РСР до ринкової економіки. Перший з них був у цілому схвалений членами групи. Щодо другого — Програми, то тут одностайності не досягнуто. Слово тепер — за народними депутатами України, яким передані обидва проекти.

Коротко про структуру цих винятково важливих для республіки документів. Проект Кон-

цепції складається з восьми розділів. У першому сформульовані загальні положення: поняття і характерні риси ринку України, модель, порядок і етапи переходу до нього. Другий розділ розглядає відносини власності і свободу підприємництва. Третій містить пропозиції по оздоровленню грошово-фінансової системи. У четвертому і п'ятому йдеться про створення інфраструктури ринку, розвиток ринкових відносин і державне їх регулювання. В окремий розділ виділені завдання соціального захисту населення. Останні два розділи присвячені питанням зовнішньоекономічної діяльності, а також захисту і оздоровлення екологічного середовища України. Майже таку ж структуру має і проект Програми переходу республіки до ринкової економіки. Різниця полягає тільки в тому, що до Програми включено ще один — дев'ятий розділ, у якому йдеться

про першочергові заходи по стабілізації економіки України в період переходу до ринку.

Отже, автори обох проектів обрали власний варіант переходу до ринку. Він, зокрема, передбачає введення своєї грошової одиниці, що забезпечуватиме захист споживчого ринку як від вивозу товарів, так і від ввезення з-за кордонів республіки грошової маси. Концепція України орієнтується на прискорення процесу роздержавлення та приватизації власності при чіткому і однозначному визначенні обсягу, структури і меж усіх форм власності народу республіки. Одночасно мусять бути створені механізми забезпечення відносно рівних стартових умов для кожного члена суспільства та гарантії соціального захисту населення. Підкреслена необхідність забезпечити таку державну кредитно-фінансову та ціннову політику, яка стимулюватиме розвиток виробництва товарів народного споживання та розширення послуг населення.

На думку членів робочої групи, перехід України до ринку цілком реальний протягом 1991—1992 років.

Що обіцяє нова політика цін?

Десятиденний строк, що відвів Президент СРСР в Указі «Про першочергові заходи щодо переходу до ринкових відносин» від 4 жовтня, минув. Раді Міністрів СРСР і Радам Міністрів союзних республік передбачалося встановити перелік сировини, конструкційних матеріалів та іншої продукції виробничо-технічного призначення, на які запроваджуються фіксовані оптові ціни і затвердити їх рівень. Крім того, їм доручалося визначити порядок обчислення граничного рівня рентабельності і вилучення прибутку підприємств, одержаного понад цей рівень. Верховними Радами суверенних союзних республік Указ прийнятий неодностайно.

Про хід виконання «першочергових заходів» М. С. Горбачова щодо переходу до ринкових відносин, про оцінку їх економічного змісту кореспондент «Урядового кур'єра» веде мову із першим заступником голови Комітету цін при Раді Міністрів УРСР Л. П. Огієнком.

міськвиконкомів розробив проект Закону УРСР «Про ціноутворення».

В основу проекту покладено вимоги Декларації про державний суверенітет Ук-

раїни та Закону УРСР про економічну самостійність. Вони передбачають право республіки на встановлення цін і тарифів на продукцію, товари народного споживан-

ня і послуги, що затверджувалися донедавна в союзних органах. Зокрема, у відання республіки мають перейти закупівельні ціни на всю сільськогосподарську про-

дукцію, оптові ціни на сировину і матеріали, продовольчі товари, роздрібні ціни на товари народного споживання. Їх союзна номенклатура на сьогодні дуже велика — понад дев'яносто процентів оптових і закупівельних цін, чотири п'ятих — роздрібних. Щорічно союзними органами затверджується для народного господарства України біля двохсот тисяч цін, тоді як на місці лише шістьдесят тисяч. Розробку проектів преїскурантів союзного рівня разом з міністерствами і відомствами ведуть 323 галузевих науково-дослідних інститути і КБ, з яких лише 23 знаходяться на території республіки. А тому створення республіканських органів і структур вимагає часу на підготовку кадрів.

[Закінчення на 5-й стор.]

До наших читачів

У вас в руках — перший номер «Урядового кур'єра», нової республіканської газети, зареєстрованої Держкомпреси УРСР під другим номером. Віднині Рада Міністрів УРСР матиме власний друкований орган. Чи є в цьому потреба? Чим зумовлена поява ще одного видання на далеко не дефіцитному газетному ринку наших днів?

Відповіді на ці запитання нам би хотілось почати із зустрічного: а що знає кожен з нас про роботу уряду України? Думаємо, що знає небагато.

А як показувала та ще й зараз висвітлює діяльність українського уряду преса республіки? Здебільшого в епізодичних офіційних повідомленнях Укрінформу (колишнього РТАУ) та в таких же нечастих статтях і виступах членів уряду, інтерв'ю з ними. Натомість останнім часом на фоні безладдя і безвладдя в країні, розбалансованості фінансової системи, порушень економічних зв'язків, повсюдного дефіциту все частіше в засобах масової інформації з'являються матеріали, зміст яких зводиться до популярної в нашому суспільстві фрази: «Куди дивиться уряд?» Отож, головне своє завдання редакція «Урядового кур'єра» вбачає в тому, щоб знайти громадськість республіки з практичними кроками українського уряду по здійсненні

принципів Декларації про державний суверенітет, наповненні її реальним змістом.

«Урядовий кур'єр» має намір друкувати матеріали про альтернативні проекти, дискусійні виступи учених і спеціалістів з питань переходу на ринкові відносини. Ми надаватимемо також газетну трибуну і для обміну думками про шляхи економічного, соціального і духовного відродження України, розповідатимемо про те, як будують державність і з якими проблемами зіткнулися Росія, Білорусія, Казахстан, Литва, інші республіки.

Однією з провідних стане в «Урядовому кур'єрі» і тема утвердження України на міжнародній арені, у світовому співтоваристві.

У нас знову піднято на щит гасло «Вся влада — Радам!» Але поки що його доля така ж, як і інших подібних гасел. Коли нарешті одержать місцеві Ради реальну владу? Як нею найкраще скористатися? Що позитивне, варте запозичення з'являється в практиці роботи деяких з них? Ці питання газета теж не обійде своєю увагою.

З перших номерів ми знайомитимемо читачів з тим, хто є хто в уряді республіки. Будемо інформувати вас і про зміни в його складі, в керівництві міністерствами та відомствами, виконкомомі обласних Рад народних депутатів.

Із сторінок нашого видання ви дізнаватиметесь про нові постанови й розпорядження уряду, фінансову ситуацію в республіці, ринкову кон'юнктуру, реформу цін, хід розв'язання пріоритетних проблем — продовольчої, випуску товарів і надання послуг, соціального розвитку села, екологічної, будівництва житла, ліквідації наслідків Чорнобильської аварії...

Читачі матимуть також змогу одержувати кваліфіковані юридичні консультації, відповіді на запитання, які їх хвилюють, з уст керівників уряду, вчених, фахівців народного господарства.

Такі наші наміри. Будемо прагнути їх неодмінно здійснити. І сподіваємось, що наше видання знайде свого читача, матиме свій власний голос на нинішньому, як ми вже зазначили, далеко не дефіцитному газетному ринку.

Просимо вас звертатись до редакції з пропозиціями, рекомендаціями щодо тематики і творчих напрямів газети, з питаннями, які цікавлять і хвилюють вас.

Просимо також підтримати нас передплатою. Індекс «Урядового кур'єра» — 61 035. Передплатна ціна на рік — 4 крб. 80 коп., на півроку — 2 крб. 40 коп., на три місяці — 1 крб. 20 коп.

Запрошуємо вас бути не тільки читачами, а й авторами газети.

З вдячністю

Редакція газети
«Урядовий кур'єр»

Відставка В. А. Масола

22 жовтня Верховна Рада УРСР прийняла заяву В. А. Масола про відставку з поста голови уряду республіки. Неповних чотири місяці минуло з дня його призначення на цю посаду. Що й казати, часу керівникові Ради Міністрів для перебудови діяльності виконавчої влади за нових умов випало небагато.

Однак і ці кілька місяців не пройшли марно. Розроблено значно оновлену схему управління народним господарством республіки, яка відповідає недавньому прийнятому закону про її економічну самостійність, сформовано цілий ряд необхідних саме на нинішньому етапі управлінських органів. Діяльність урядового апарату, міністерств і відомств переорієнтовано на підготовку законопроектів, які мають забезпечити перехід економіки до ринку, розв'язання інших актуальних проблем. Було вирішено і ряд конкретних питань, спрямованих на поліпшення життя народу.

Проте з самого початку діяльності прем'єра і його кабінет (до речі, досі не до кінця сформований) почали звинувачувати у всіх негативних явищах у житті республіки. Хоча відомо, що причини нинішньої кризи не можна пояснювати самими економічними факторами. Дедалі більший вплив на її поглиблення справляють політична нестабільність, страйки, міжнаціональні конфлікти і т. ін.

— Навколо Ради Міністрів — заявив, оголошуючи про своє рішення, В. А. Масол — штучно створюється обстановка морального терору, яка має на меті добитися відставки уряду або принаймні його голови.

Верховна Рада УРСР подякувала В. А. Масолу за його роботу на посту Голови Ради Міністрів УРСР.

Обличчям до села

Чула, що при Раді Міністрів УРСР створено Комітет по соціальному розвитку села. Чим він займатиметься?

В. Коваленко,
Житомирська область.

На прохання «Урядового кур'єра» відповідає голова Комітету по соціальному розвитку села Михайло Васильович Парасунько, який до цього очолював виконком Волинської обласної Ради народних депутатів.

Створення Комітету обумовлене відомим складним становищем в аграрному секторі, необхідністю якомога швидшого забезпечення випереджаючих темпів соціального розвитку села. Тобто мається на увазі, що саме такий орган відіграє тут свою роль як організатор та координатор всієї роботи по формуванню і проведенню в життя єдиної соціальної політики на селі.

Комітет працюватиме над пріоритетними напрямками і комплексними програмами соціального розвитку села, буде забезпечувати високий рівень досліджень щодо назрілих проблем, а також практичне використання розробок з цих питань.

Однією з важливих ділянок роботи стане вивчення соціально-демографічних і міграційних процесів на селі, послідовне здійснення заходів для поліпшення демографічної ситуації, кращого використання трудових ресурсів. Словом, ідеться про забезпечення повної зайня-

тості сільського населення, створення для нього відповідних життєвих умов.

На соціальну політику села Комітет впливатиме і шляхом безпосередньої участі у формуванні проектів планів економічного і соціального розвитку та бюджетів республіки, у здійсненні їх експертних оцінок. При цьому він вноситиме урядові пропозиції з основних напрямків інвестиційної політики у соціальному розвитку села.

Проектом структури центрального апарату Комітету передбачено, що функціонуватимуть чотири основних управління. Їх назви говорять самі за себе: прогнозування і розвитку матеріальної бази соціальної сфери села; з питань обслуговування сільського населення; наукового і кадрового забезпечення соціальної сфери села; з питань соціальної захищеності сільського населення.

Принадбно зазначу, що уряд республіки рекомендував виконкомом обласних і районних (сільських районів) Рад народних депутатів також утворити відповідні підрозділи по соціальному розвитку села. Вони діятимуть у межах існуючої чисельності та фонду оплати праці працівників органів державного управління областей.

Міст над лиманом

Затверджено подане Укршляхбудом та рекомендоване Держбудом УРСР техніко-економічне обґрунтування реконструкції мостового переходу через Хаджибейський лиман, що на Одещині.

Потреба здійснити реконструкцію викликана передусім різким підвищенням рівня води у лимані, що руйнівно позначається на мостовому переході. Разом з тим він сьогодні уже не повністю «справляється» із забезпеченням нормального просування транспорту. Особливо це відчутно у періоди найбільшого автомобільного потоку.

Після завершення передбаченого обсягу робіт з'явиться по суті новий міст. Він буде набагато потужніший, зручніший, гарніший, до того ж розрахований на перспективу. Адже інтенсивність руху на автомобільному шляху загальнодержавного значення Ленінград — Київ — Одеса, що проходить через Хаджибейський лиман, постійно зростає.

У зв'язку зі складністю проекту здійснити реконструкцію намічено протягом 5 років. Її кошторисна вартість складе понад 20 мільйонів карбованців.

Коли рвуться зв'язки

На засіданні Президії Ради Міністрів УРСР обговорено проект Державного плану економічного і соціального розвитку України на 1991 рік. Особливу тривогу учасники засідання висловлювали з приводу зволікань з укладеннями договорів між підприємствами і галузями народного господарства.

Зриви договірних зобов'язань, недопоставки продукції стали одним з основних дестабілізуючих факторів роботи народного господарства. Як повідомили редакції в економічному відділі Управління справами Ради Міністрів УРСР, за 9 місяців нинішнього року вони досягли 1,9 мільярда карбованців. Це на 560 мільйонів карбованців більше, ніж у січні-вересні минулого року. Поставки за договорами зірвало більше тисячі підприємств (майже кожне четверте).

Зрозуміло, що тут діє принцип ланцюгової реакції. Нерідко неопоставлена деталь навіть копійчаної вартості зупиняє конвеєр цілого заводу — суміжника. Ці прості призоводять до нових ще більших втрат на наступних етапах виробничої естафети. А в кінцевому підсумку страждає споживчий ринок, тобто кожен з нас. Один тільки приклад. Мінлепрому УРСР з початку року не одержав по міжреспубліканських поставках 8,9 млн. метрів бавовняних, 8,6 млн. метрів шовкових, 4,7 млн. метрів лляних тканин, а також значну кількість пряжі, ниток, хімічних волокон, іншої сировини. Так от, якщо ситуація не поліпшиться, втрати випуску товарів легкої промисловості можуть становити у четвертому кварталі біля 1 млрд. карбованців.

Газета «Урядовий кур'єр» торкнулася цієї болючої

проблеми ще й тому, що зараз триває укладення договорів на наступний рік. І проходить воно вкрай погано — набагато гірше, ніж у минулому році. Так, на початок вересня договори були підписані тільки на 34,8 млрд. крб., або на 39,7 процентів загального обсягу продукції, яку передбачається поставити в наступному році (торік на цей час було 64 проценти). Особливо незадовільно укладаються договори об'єднаннями і підприємствами Мінбуду УРСР (договорами охоплено лише 12 процентів продукції), концерну «Газпром» (21 процент). Менш ніж на третину продукції укладені договори на підприємствах Міндеревпрому УРСР, асоціації «Агрохім», Мінмонтажспецбуду УРСР, а також у промисловості Донецької, Миколаївської, Ровенської та Тернопільської областей. Досі не розпочало роботу кожне п'яте підприємство, у тому числі 42 проценти підприємств місцевих Рад, 40 — Мінбуду УРСР, 32 — Держагропрому УРСР, 31 — Мінмедпрому СРСР, 27 — Мінметалургії СРСР.

Кажуть, ринок розставить усе на свої місця. Але до нього ще треба дожити. Ясно сьогодні одне: зволікання з підписанням договорів може призвести в наступному році до ще більшої розбалансованості нашої економіки. А чим це відгукнеться на споживчому ринку, в настроях людей?

Кількома рядками

Академії наук УРСР виділено на 1990 рік за рахунок резервного фонду Ради Міністрів УРСР 300 тисяч карбованців для фінансування розробки високонадійних, малогабаритних і недорогих приладів для проведення спектриметричного аналізу радіонуклідного складу забрудненої території, води та продуктів харчування, що сталося внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Ще одна лінія швидкісного трамваю буде прокладена в Києві. Вона сполучить житлові масиви Вигурівщина — Троєщина з центральними районами міста.

Техніко-економічний розвиток будівництва трамвайної колії уже затверджений урядом республіки. Передбачається, що обсяг річних пасажироперевезень на майбутньому маршруті протяжністю 24,4 кілометра в однокільному обчисленні складе 42,6 мільйона чоловік.

Івано-Франківське об'єднання «Карпатпресмаш» буде переоснащене під випуск устаткування для підприємств промисловості будівельних матеріалів, на що виділяються відповідні кошти. Уже в наступному році тут виготовлять дві комплектні технологічні лінії потужністю 15 мільйонів штук цегли на рік кожна, а також шість автоматів-укладальників для доукомплектування трьох цегельних заводів по виробництву 180 мільйонів штук цегли щорічно. Надалі об'єднання виготовлятиме кожного року 5 таких ліній, 10 автоматів-укладальників та інше устаткування.

Затвержене Положення про діяльність на території Української РСР міжнародної неурядової організації «Фонд розвитку Карпатського регіону УРСР». Ця добродійна організація покликана сприяти вирішенню гострих соціально-економічних проблем в регіоні. Фонд буде фінансувати відповідні проекти і програми по створенню тут сучасної бази для оздоровлення населення, яке потерпіло від аварії на Чорнобильській АЕС, перетворенню Карпат у республіканську здравницю і курорт міжнародного значення.

Очевидна істина, що без прискореного розвитку переробних галузей агропромислового комплексу не забезпечити сьогодні повною мірою населення продовольством. І коли це питання прозвучало на черговому засіданні Президії Ради Міністрів УРСР, його обговорення одразу набрало гостроти. Втім, цілком зрозуміло. Адже виробництво сільськогосподарської продукції збільшилося в республіці на 17,5 процента, а потужності по її переробці — лише на 5,3 процента.

Враховуючи виняткову важливість проблеми, на будівництво об'єктів зазначених галузей у поточній п'ятирічці спрямовано 4,8 мільярда карбованців державних капітальних вкладень і коштів колгоспів. Це в 1,5 раза більше, ніж було освоєно в 1981—1985 роках. Однак виконання запланованої програми ведеться у 1990 році незадовільно. Так, підрядні організації Мінбуду УРСР та Укргробуду на початку року освоїли приблизно лише половину річного ліміту будівельно-монтажних робіт, що значно нижче, ніж на будовах інших галузей. Укргробуд майже на половині пускових об'єктів, а Мінбуд УРСР — на кожному третьому допустили відставання. Продовжується порочна практика планувати введення в дію переважної більшості потужностей у дру-

гому півріччі. Поки що навіть менше чверті пускових будов здано в експлуатацію.

В чому ж причина такого становища

таткуванням і матеріалами, не мали б ми, зрозуміло, того становища, яке склалося в цьому році на будовах агропромислового комплексу. Ось і за-

Під контролем Ради Міністрів УРСР

Дефіцит відповідальності

і як воно має виправлятися?

Але спочатку кілька окремих думок з виступів учасників засідання.

М. Ф. Кулініч, перший заступник голови Держагропрому УРСР:

— У галузях харчової промисловості налічується понад 1000 підприємств. Але значна їх частина досі знаходиться у пристосованих приміщеннях.

Ми маємо надто малі ліміти підрядних робіт. Питома вага їх у загальному обсязі становить по Мінбуду УРСР дещо більше 2 процентів, по Укргробуду — 5 процентів. А будувати власними силами — значить будувати без належної механоозброєності, з іншими труднощами.

Г. П. Гордійчук, перший заступник Міністра будівництва УРСР:

— Якби своєчасним було забезпечення технічною документацією, ус-

раз зриваються поставки на багатьох об'єктах, у тому числі пускових. Лише по одному Запоріжжю сьогодні недопоставлено тисячі одиниць обладнання.

В. П. Леміш, перший заступник голови Укргробуду:

— Через постійні затримки поставок устаткування неможливо забезпечити нормального технологічного процесу по його встановленню.

А. С. Статінов, перший заступник Голови Ради Міністрів УРСР:

— Ліквідація дефіциту потужностей по переробці сільськогосподарської продукції — одне з найголовніших наших завдань сьогодні. Потрібно визначити програму по сільськогосподарському машинобудуванню і негайно приступити до її реалізації.

З обговорюваного питання заслухали інформації також першого заступника міністра хлібопродуктів УРСР

О. Б. Персіянова, голови Держпостачу УРСР А. К. Мінченка.

Поза увагою не залишилася жодна з найголовніших проблем, пов'язаних із забезпеченням розвитку переробних галузей агропромислового комплексу. На засіданні піддавалися критиці керівники Держагропрому УРСР, Мінхлібопродукту УРСР, Мінбуду УРСР, Укргробуду та ряду об'єднань, які предметно не займаються цими галузями, не надають їм пріоритетного значення, не мають чіткої програми дій по виправленню становища на кожній будові.

Президія Ради Міністрів УРСР зажадала від керівників названих міністерств і відомств невідкладно вжити конкретних заходів по безумовному введенню в дію до кінця 1990 року запланованих виробничих потужностей, встановити постійний контроль за ходом будівництва об'єктів і передусім тих, що споруджуються з застосуванням імпортного обладнання.

Зобов'язано Держагропром УРСР, Держкомеконіміки УРСР, Комітет по сільськогосподарському машинобудуванню при Раді Міністрів УРСР розробити і затвердити програму виготовлення починаючи з 1991 року на підприємствах республіки технологічного обладнання для потреб будівництва та модернізації виробничих потужностей переробних галузей.

Україна — Росія: хроніка переговорів

З 12 союзними республіками підписала Україна протоколи про наміри. Особливу увагу привертають контакти з Російською Федерацією. Це й зрозуміло: РРФСР поставляє нам сировинні ресурси, без яких наше народне господарство обійтись не може. Так, цього року з Росії має надійти понад 90 млрд. кубічних метрів газу, 54 млн. тонн нафти, 3,3 млн. тонн автомобільного бензину, 3 млн. тонн дизельного палива, 12 млн. кубічних метрів ділової деревини, значні обсяги інших видів продукції. Перебої в постачанні деяких з них, зокрема нафтопродуктів, болісно позначаються на нашій економіці. Досить відчутними для Росії є поставки з України продовольчих товарів (3,7 млрд. крб.). Встановити прямі взаємовигідні зв'язки між Україною і Росією на основі спільного договору — таке завдання поставили парламенти і уряди обох республік. Як же воно виконується?

16 серпня 1990 року. У Москві побувала представницька група українських спеціалістів — працівників Ради Міністрів УРСР, ряду міністерств і відомств — яка після попередньої детальної підготовки представила експертам уряду Росії свій аналіз стану економічних зв'язків

між обома республіками і пропозиції по їх розвитку в нових умовах. Сторони уточнили позиції і визначили свої конкретні наміри й завдання.

Вересень 1990 року. У стосунках між двома республіками виникає «м'ясна проблема». Не порадившись із сусідами, Росія вводить нові, підвищені закупівельні ціни на м'ясо. Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук був змушений підписати Указ про захист внутрішнього ринку республіки. Невдовзі Росія внесла корективи в своє непродуктивне рішення.

27—28 вересня 1990 року. У Москві відбулася зустріч керівників урядів обох республік — В. А. Масола та І. С. Силаєва. У ній взяли також участь заступник Голови Ради Міністрів УРСР В. З. Борисовський, ряд завідувачів відділами уряду України, члени Президії Ради Міністрів РРФСР. І в широкому колі, і під час розмови двох прем'єрів було домовлено про остаточну редакцію договору між Україною і Росією.

5 жовтня 1990 року. Київ відвідала делегація парламентарії Росії. Її прийняв Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук. Зустріч парламентарії обох республік проходила під головуванням заступників Голів Верховних Рад України і Росії В. Б. Гриньова і Б. М. Ісаєва.

Висловлювались різні, часом діаметрально протилежні точки зору. Водночас підкреслювалось, що порушення традиційних зв'язків між двома республіками веде до небажаних наслідків. Учасники зустрічі обговорили проект угоди про принципи відносин між Україною і Російською Федерацією.

18 жовтня 1990 року. У Москві, в Раді Міністрів РРФСР, відбулося урочисте підписання Угоди між Україною і Російською Федерацією про економічне співробітництво на 1991 рік і подальший розвиток культурних зв'язків. За український уряд Угоду підписав Голова Ради Міністрів УРСР В. А. Масол, за російський — Голова Ради Міністрів РРФСР І. С. Силаєв.

Отже, відкрита нова сторінка в історії взаємозв'язків України і Росії. Сторінка міждержавних відносин. Що обумовлює Угода між їх урядами?

У преамбулі підкреслено, що обидві сторони виходять із суверенності республік і традиційних економічних та культурних зв'язків, що склалися між ними, а також враховують взаємну зацікавленість у подальшому розвитку взаємовигідного і рівноправного співробітництва на довгостроковій і стабільній основі.

і утримуватимуться від дій, що завдають економічних збитків одна одній.

Домовлено до 1 листопада 1990 року завершити укладення договорів, підписання угод між відповідними урядовими органами — міністерствами і відомствами обох республік.

Уряди погодилися не вводити обмеження при укладенні договорів по поставках продукції, крім окремих її видів, по яких відповідними органами здійснюватиметься контроль взаємоставок. Для захисту внутрішніх ринків та інтересів населення в забезпеченні товарами першої необхідності сторони домовилися своєчасно повідомляти та погоджувати свої дії при зміні роздрібних та закупівельних цін, спільно передбачати заходи по припиненню будь-яких спроб, спрямованих на ущемлення інтересів однієї із республік.

Міжурядовою Угодою передбачено створити спільну робочу комісію по розробці проекту програми економічного і культурного співробітництва на основі рівноправності і взаємної вигоди. Розробка програми буде завершена в першому півріччі наступного року. Для забезпечення координації і взаємодії республік уряди вважають за необхідне організувати постійно діючу Координаційну раду ділового співробітництва. Сторони домовилися інформувати одна одну про хід укладення договорів про економічне і культурне співробітництво та їх виконання.

Угода набрала чинності з дня її підписання — з 18 жовтня 1990 року.

Запам'ятаймо цей день — 17 жовтня. Був він не поосінньому теплим, лагідним, сонячним. Здавалось, сама природа кликала людей до злагоди і спокою, зважених дій і мирної праці. І символічно, що саме в такий день у Києві сталося дві події з ряду таких, які дають людям надію на кращі часи, відкривають перспективи, вселяють упевненість в торжество доброї волі. Перша з них відбулася у стінах українського парламенту, коли вже на Київ опустився вечір. Майже всі присутні в залі народні депутати проголосували за затвердження протоколу узгоджувальної комісії, створеної для розгляду вимог голодуючих студентів. Так вдалося розрядити напружену, можна сказати кризову ситуацію, що трималася протягом двох тижнів у столиці України.

А друга подія сталася в обідню пору в Раді Міністрів УРСР. Тут за столом переговорів зустрілися представницькі делегації України і Білорусії. Зустрілися, щоб уперше в історії двох сусідніх братніх народів підписати документи на рівні державних відносин, щоб віднині й надалі будувати ці відносини без посередників, незалежно від того, що скажуть «зверху і знизу, справа і зліва».

Переговорам передували інтенсивні консультації урядових експертів і спеціалістів обох республік. Треба сказати, що саме з Білорусією Україна має на сьогодні найбільш підготовлену і, що важливо, досить конкретну програму взаємних ділових контактів.

Чи все вдалося узгодити? Поки що ні. Скажімо, за столом переговорів з боку білоруської делегації говорилося про розбіжності обох сторін щодо поставок куку-

рудозбиральних комбайнів, добрив, каустичної соди, деяких інших видів продукції. У свою чергу з боку української делегації відзначалося, що можуть виникнути труднощі з поставками в Білорусію сортового вугілля. Річ у тім, що Донбас скорочує його видобуток, а компенсації іншими сортами вугілля, у першу чергу з Кузбасу, Україна не одержує. Можуть виникнути проблеми і з поставками цукру. Вони теж викликані зовнішніми обставинами — зменшенням обсягів переробки кубинської тростини на цукрових заводах нашої республіки.

Безперечно, нез'ясовані питання є і будуть. Вони виникають і виникатимуть постійно. Але, головне, і з цим погодилися обидві сторони, щоб було взаємне бажання і прагнення їх розв'язати. Без зволікань, бюрократичної тяганини, спроб переключити відповідальність один на одного. У таких спробах ми були великі мастаки. А тепер необхідно довести, що ми можемо тримати слово, вміємо йти на розумні компроміси, мислити й діяти по-державному.

А, крім того, є ж іще така велика сила, як традиційно братні стосунки українського і білоруського народів, як почуття глибокої взаємної симпатії і поваги між ними.

Про це за столом переговорів прямо не йшлося. Але у підтексті ця тема звучала. Хоча б, скажімо, у запевненнях білоруської делегації, що їх республіка повністю виконає перед українцями свої договірні зобов'язання — навіть якщо по окремих видах продукції це буде ускладнювати власну народногосподарську ситуацію. Про те, що наші сусіди готові підставити у важку хвилину своє плече, свідчить приклад минулого літа, коли у розпал сільськогосподарських робіт

«Сябри не підведуть!»

і водночас «бензинового голоду» Білорусія поділилася з Україною дефіцитним паливом — хоча, звичайно, надлишків його й сама не мала.

Які ціни будуть покладені в основу народногосподарських зв'язків між обома республіками? Діючі? Міжнародні? Якесь інше? Ці питання теж виникали в ході переговорів. На жаль, вони поки що залишаються відкритими. Як і те, що робити в ситуації, коли, з одного боку, центр закликає до розвитку двосторонніх прямих зв'язків, з іншого — указом Президента такий підхід практично перекреслює...

Сторони домовилися, що будуть працювати над виробленням спільної позиції щодо цих та інших питань. Було дано доручення плановим і постачальницьким органам обох республік узяти під контроль здійснення досягнутих

домовленостей. Відзначалося, що головне тепер — реалізація запланованого через укладення і виконання прямих договорів між галузями і окремими підприємствами обох республік.

Керівники делегацій — Голови Верховних Рад Української РСР і Білоруської РСР Л. М. Кравчук і М. І. Дементей підписали спільну Заяву. Була також підписана Угода між урядами про торгово-економічне і науково-технічне співробітництво між обома республіками.

— Ми домовилися по всіх позиціях, — сказав після закінчення переговорів Л. М. Кравчук. — Насамперед про те, що наші угоди матимуть верховенство над тими, у тому числі й союзними, які можуть заважати співробітництву. Усі економічні відносини ми лишили на рівні 1990 року. Угоди здійснювати-

Репортаж

муться без усяких посередків. Контакти намічено розвивати в горизонтальному напрямі — між підприємствами обох республік на добровільних началах. У нас є труднощі у визначенні еквівалентного обміну. Але, думаю, ми й тут знайдемо спільну мову. Головне, щоб працювали ритмічно підприємства, щоб люди відчували суверенітет діє, на економічні відносини вийшли дві суверенні країни.

А ось що сказав у розмові з кореспондентом газети «Урядовий кур'єр» Голова Ради Міністрів Білоруської РСР В. Ф. Кебич:

— Ще рік тому такої події, яка щойно відбулася, ніхто б з нас і уявити не зміг. Підписання документів — це один з перших конкретних кроків по реалізації Декларації про суверенітет обох республік. Поки що ми говоримо про те, щоб утримати в наших взаємовідносинах рівень 1990 року. А життя покаже. Де потрібно буде збільшити обсяги взаємних поставок, збільшимо. У нас, як і у вас, сьогодні виникли проблеми з укладенням прямих договорів між підприємствами. Цей процес затягується. Думаю, підписання наших документів дасть йому істотний імпульс. Хотів би, користуючись нагодою, запевнити українських друзів, що білоруські сябри їх не підведуть. Вони виконають зобов'язання, передбачені нашою спільною угодою.

І на завершення — одна промова деталі. За столом переговорів члени делегації України говорили українською мовою, Білорусії — білоруською. І обидві сторони чудово розуміли одна одну.

М. Журба

Благословляючи цю рубрику, редакція сподівається, що вона буде у кожному номері газети. Бо щодня до Ради Міністрів звертаються люди, прагнучи з'ясувати конче важливі для них питання. Віднині шлях до істини проляже і через «Урядовий кур'єр». Пишіть нам — запитуйте. Редакція максимально задовольнить цікавість наших читачів.

Сьогодні подаємо першу добірку запитань-відповідей.

Літо минуло, а бензину немає...

Коли напровесні цього року стало сутужно з бензином, нас завели: минає гаряча літня пора і ситуація з паливом нормалізується. Настав жовтень, але становище і досі вкрай складне. Чи довго ще так буде?

В. Петренко,
М. Миколаїв.

Відповідає заступник Голови Державного комітету УРСР по забезпеченню нафтопродуктами М. П. Шабловський:

— Забезпечення автобензином народного господарства і населення ускладнилося вже давно, але цього року

склалася дійсно критична ситуація. Основна причина такого становища — незбалансованість існуючих потреб і виділених Держпланом СРСР лімітів. Республіці надано приблизно 2 мільйони тонн, у тому числі для продажу населення — 900 ти-

сяч тонн бензину. Не виконують договірних зобов'язань наливні пункти РРФСР. За 9 місяців поточного року нам недовантажено мільйон тонн бензину.

Варто відзначити, що Україна сьогодні завозить з інших республік третину всього потрібного нам пального. Тому вихід один — треба нарощувати його виробництво у республіці. Крім того, є потреба відкрити мережу автозаправочних станцій, що відпускатимуть паливо по комерційних цінах, а також за валюту. І пора, нарешті, перейти до реалізації бензину за готівку по одній ціні.

Житло для ветеранів

...У Казахстані учасникам Великої Вітчизняної війни безкоштовно передали державне житло у довічне користування. Чи не можна зробити це і на Україні?

З. Полебрик,
М. Чернівці.

Редакція «Урядового кур'єра» попросила відповісти на це запитання заступника завідувачого відділом житлово-комунального господарства Управління справами Ради Міністрів УРСР Володимира Івановича Мельниченка:

— Ми не проти доброї справи. І не лише для учасників Великої Вітчизняної війни. Цієї гуманної акції чекають інваліди, малозабезпечені люди, сім'ї тих, що загинули. У Казахстані зробили перший крок по реформі житлового законодавства. Я б сказав, експериментальний крок, бо не так просто вирішити цю справу. Передати житло ветеранам — це ще не значить розв'язати складну соціальну проблему. Адже одразу ж після передачі квартир їх власники наражаються на безліч тупикових ситуацій.

Скажімо, у будинку з'явиться приватне житло, але переважатиме державне. Як надаватимуть комунальні послуги тим і тим? Хто займатиметься ремонтом квартир? Як вести розрахунки? І де гарантія, що ветерани не роздадуть свої квартири родичам, не перепродають його багатим людям чи спритним ділкам. Ринок є ринок...

Усе це ще вимагає глибокого вивчення. Але час владно диктує: треба щось робити — і негайно. Ініціаторами приватизації державного житла у нашій республіці виступили львів'яни. Узагальнювати результати рано, бо економічні важелі новинки ще далеко не досконалі. Добру справу гальмує застарілий житловий кодекс, що без союзних органів не дозволяє ступити й кроку. Але

тепер, коли прийнято Декларацію про державний суверенітет України, можна, нарешті, критичним оком глянути на житлове законодавство. Треба негайно розробити чітку нормативну базу по житлу для різних соціальних груп населення.

В умовах ринкової економіки житло буде самокупним. Але хтось платитиме за нього більше, хтось — менше, залежно від достатку. Ось над цим зараз і працюємо. Нині готуються проекти п'яти головних нормативних актів з житлового законодавства. Мова йде передусім про новий Житловий кодекс Української РСР, про порядок забезпечення житлом, про квартирну плату, оплату комунальних послуг та оренду плату за житлові приміщення залежно від їх комфортності, рівня благоустрою і технічного стану. Нарешті ми впритул зайнялися законодавчими актами про приватизацію державного житлового фонду та про ринок житла.

Цю роботу плануємо завершити у першому півріччі наступного року.

«Запорожець» з Москви.

Інваліди та учасники Великої Вітчизняної війни, зокрема Ф. Липка з Кривого Рога, скаржаться на те, що дуже важко придбати автомобіль «Запорожець».

Знаючи, як нестабільно працює сьогодні промисловість, редакція попросила прояснити ситуацію з виробництвом цих автомобілів завідувачого сектором машинобудування Управління справами Ради Міністрів УРСР Миколу Івановича Краснокута.

— Планом на 1990 рік в об'єднанні «АвтоЗАЗ» намічено виготовити 140 тисяч легкових автомобілів, у тому числі 100 тисяч марки ЗАЗ-968М і 40 тисяч машин нової моделі 1102 «Таврія». За три квартали поточного року з конвейера зійшло майже 116 тисяч «Запорожців», що навіть перевищує встановлене завдання. Понад план випущено 2586 автомобілів ЗАЗ-968М, у тому числі 116 з ручним управлінням для інвалідів.

Враховуючи зростаючий попит населення на легкові автомобілі, особливо нової моделі, в об'єднанні «АвтоЗАЗ» створюються потужності для їх виробництва у кількості 150 тисяч на рік. Проте будівництво об'єктів автокомплексу ведеться незадовільно. За 9 місяців поточного року план підрядних робіт організаціями Мінбуду виконано лише на 71 процент. Ще гірше ведуться роботи у Мелітополі, де створюються додаткові потужності по виробництву двигунів, литва та агрегатів.

Ситуація дещо прояснилася. Незважаючи на труднощі, план виробництва автомобілів, особливо тих, на які претендують інваліди, виконується. То чого ж така скрута з їх придбанням? На це питання ми попросили відповіді ведучого спеціаліста з питань соціального забезпечення Управління справами Ради Міністрів УРСР Івана Григоровича Закорського.

— Потреба в автомобілях «Запорожець» для продажу інвалідам на 1990 рік стано-

вить 15,3 тисячі штук. На жаль, фактично через органи соціального забезпечення інваліди одержать поточного року лише 4815 «Запорожців». Міністерство соціального забезпечення розподіляє лише те, що йому виділяє торгівля.

Принагідно хочу відзначити, що в останні роки стрімко зростає число інвалідів, які бажають придбати автомобіль. Якщо на 1.01. 1987 року у черзі на придбання автомобілів різних марок стояло 41,3 тисячі таких претендентів, то нині — понад 300 тисяч. А ринкові фонди, що виділяються республіці, щорічно зменшуються. Чому? Це вже запитання до торгівлі.

Скориставшись цією порадою, ми звернулися до головного спеціаліста сектору торгівлі Управління справами Ради Міністрів УРСР Віталія Павловича Пугача.

Автомобілі між республіками, пояснив він, розподіляються союзними органами — цим займається Мінторгівлі СРСР. Ось розкладка цього року. Всього виділено «Запорожців» 11 090 штук. Мінсоцзабес одержав 4815, або 43 проц. від усіх виділених республіці. А решта автомобілів направлена обл(міськ)виконкомом для продажу їх учасникам війни, працівникам сільського господарства та багатодітним сім'ям, а також для реалізації працівникам підприємств міністерств і відомств союзного підпорядкування.

Звичайно, такої кількості машин для задоволення потреб усіх інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни явно замало. Очевидно сьогодні доля продукції, виробленої на Україні, яка має залишатися в розпорядженні нашої республіки, повинна бути значно більшою. На те націлюють і Декларація про державний суверенітет України, й принципи місцевого самоврядування.

Як бути?

А ось який лист надійшов до Ради Міністрів нашої республіки з Херсонщини.

«Звертається до вас сім'я Гераймовичів: я, Гераймович Володимир Андрійович, 1952 р. н., дружина Марія Степанівна, 1956 р. н., син Андрій, 1974 р. н. та дочка Галина 1976 р. н. Згідно урядової постанови про відселення людей із зони радіоактивного забруднення, що сталося в результаті аварії на Чорнобильській АЕС, ми виїхали з села Грозине Коростенського району Житомирської області на Херсонщину — в селище міського типу Каланчак. Маючи на руках направлення Житомирського облвиконкому, ми були впевнені, що на новому місці не залишимося без даху над головою. Адже власний будинок, що мали у селі Грозине, здали державі. Але в Каланчачі ми не одержали ніякого житла.

Кинути б усе і повернутися назад — а куди? Та й до нової роботи вже приросли — взяли в оренду свиней на відгодівлю в районній заготівельно-споживчій кооперації. Але ця організація не може забезпечити нас житлом, бо нічого сама не буде.

Голова Каланчачької селищної Ради сказав, що житло раніше, ніж через три роки ми не одержимо. А де ж нам жити? Чи можна після цього вірити постановам? Порадьте, що нам робити».

Погодьтеся, ситуація неординарна: не виконується урядове рішення. Редакція попросила прокоментувати цей

лист Голову Державного комітету УРСР по захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС Георгія

Олександровича Готовиця.

— Я назвав би цю ситуацію штатною. Бо, на жаль, не одна сотня сімей, зірвана чорнобильським лихом з насиджених місць, потрапила в складні умови — у одних з роботою не виходить, в інших — проблеми з житлом. У даному ж випадку маємо конкретних людей — образжених на переселення і які втратили віру в урядові постанови.

Можу висловити їм своє співчуття, але давайте з'ясуємо істину. Володимир Гераймович пише, що вони виїхали із села Грозине згідно урядової постанови про відселення людей. Дійсно, уряд республіки прийняв ряд рішень з цього питання. Спочатку була постанова № 115 про переселення жителів 14 сіл, згодом, у серпні поточного року, з'явилася постанова № 228 про відселення людей із 66 населених пунктів, де рівень радіоактивного забруднення не дозволяє ство-

рити усі належні умови для нормальної життєдіяльності.

Село Грозине не входило і не входить до переліку населених пунктів, які підлягають переселенню. Але у зв'язку з неблагополучною обстановкою (тут частково обмежено споживання місцевих продуктів харчування) окремі категорії його жителів мають право переселитися самостійно. Вони здають своє житло державі, одержують за нього відповідну компенсацію і з направленням облвиконкому виїздять туди, де є можливість влаштуватися на новому місці.

Так зробила і сім'я Гераймовичів. Але на Херсонщині вона не одержала житло одразу ж. І в цьому немає ніякого порушення урядової постанови. Бо у ній сказано: громадяни, які переселяються самостійно в інші райони республіки, включаються підприємствами, установами й організаціями, де вони працевлаштовані, до окре-

мих списків для позачергового одержання житла. Якщо ж підприємство, установа чи організація не мають житлового фонду і не ведуть житлового будівництва, то житло для них виділяють виконкоми місцевих Рад народних депутатів.

Саме така ситуація склалася і для сім'ї Гераймовичів. Звичайно, цим поясненням я мало втішив людей, але хочу ще раз підкреслити: в даному випадку урядові постанови не винні. Думаю, що в Каланчачку, по можливості, прискорять вирішення житлового питання Гераймовичів.

Ця сім'я могла б скористатися і ще одним шляхом до якомога швидшого придбання житла. Згідно урядової постанови вона може купити його (якщо у Каланчачку є вільні будинки) за рахунок господарства, у якому Гераймовичі працювали до переселення. Держава виділила для цього спеціальні кошти.

Ліки від радіації

Чула по радіо про сімферопольця Тищенко, який лікує травами променеві та онкологічні захворювання. Мене, зокрема, цікавить, чи допомагає його спосіб лікування виводити з організму чорнобильську радіацію».

**В. Кондратенко,
м. Житомир.**

Справді: популярність мешканця Сімферополя В. В. Тищенко різко зросла після передачі про нього республіканському телебаченню і радіо. Цьому послужило й те, що його рецептура і способи лікування прийняті в ряді областей РРФСР і Білорусії. Редакція «Урядового кур'єра» планує детальніше розповісти про автора і суть його методів, прокоментувати їх. А поки що В. В. Тищенко дав кілька рецептів, про які йшлося у згаданій радіопередачі.

— Як виводити з організму радіонукліди? Це питання задають мені найчастіше. На мій погляд, найкращий засіб — насіння льону. Треба взяти одну склянку насіння льону на два з половиною літри води і варити дві години на паровій бані. Після цього остудити і приймати по півсклянки 6—7 разів на день, бажано до їжі. Насіння льону дуже інтенсивно виводить радіонукліди з організму.

Інший універсальний засіб при лікуванні променевої хвороби — це хвоя сосни, ялини. Беремо молоді пагони, краще цього річчя, кладемо в каструлю, заливаємо холодною водою і доводимо до кипіння. Варимо 10 хвилин. Після цього накриваємо кришкою і ставимо під тонку ковдру на ніч. До ранку настій вихолоне і буде готовий до вживання.

Перед вживанням його слід добре процідити. Я використовую такий простий фільтр: шар марлі, шар вати і знову шар марлі. Вживати настій треба теплим по півсклянки декілька разів на день. Тримати ж його треба в холодильнику.

Хвоя має широкий спектр дії. Наприклад, при променевої хвороби спостерігається інтенсивне і прогресуюче захворювання судинної системи, що

є наслідком зниження імунітету, розповсюдження в організмі інфекції. Хвоя ж сосни протидіє інфекції досить успішно. І якщо лікуватись протягом трьох-чотирьох тижнів, інфекція загине, результат для здоров'я буде позитивним. Слід мати на увазі, що одночасно хвоя лікує судинну систему: стенози, ущільнення стінок судин. Вона може підлікувати і нирки.

Для виведення радіонуклідів годиться будь-яке обволікаюче. Я б, скажімо, порадив ведмеже вушко. У разі, коли знижується імунний захист в організмі, починаються запальні процеси, рекомендується вживати мумій. Це один з найсильніших протизапальних засобів.

Добрі результати дає лікування променевої хвороби пилком. Про це я сказав, помімо, першим на Україні. Зараз уже багато-хто рекомендує пилку. Але ще за чотири роки до вибуху чорнобильського реактора я ставив на ноги людей, які захворіли внаслідок переопромінення при рентгенотерапії. До речі, особливо поширена заготівля пилку в Прибалтиці. Називаю одну з адрес: Естонія, м. Раквері, Ракверський лісгосп. Я виступаю за збирання пилку лугового або лісового. Він повинен бути різнотравним. Однопрофільний пилко, приміром, лаванди, еспарцету, соняшника, не годиться. Чим «складніший» пилко, тим він кращий. Пилко піднімає клітини нашого організму до такого стану, який був до променевої хвороби. Власне кажучи, я даю пилку не тільки як засіб проти променевої хвороби конкретно, а для відновлення функції клітин організму. Пилко посилює його імунітет.

Перед вживанням пилку необхідно змішати з медом. Мед може бути будь-яким, бо вико-

ристовується в даному випадку як консервант. Співвідношення змішування меду і пилку — один до одного. На баночку пилку баночка меду. Для чорнобильців я давав таке дозування: від 6 до 14 чайних ложок у день, по ложечці за раз. Причому незалежно від прийняття їжі. Але запивати слід молоком. Потім, коли з'являється в шлунку легка печія, десь через годину після прийому пилку знову випити молока, і все пройде.

Одним з найбільш ефективних засобів лікування променевої хвороби я вважаю квіти каштана. Чорнобиль приніс Києву чорну долю. А каштан — емблема столиці України. І водночас — засіб лікування. Правда, я вважаю цей збіг чисто випадковим.

Цвіт каштана треба готувати таким чином. Зрізаємо квітку, викидаємо її стовбчик. Потім одні лише квіти кладемо на папір, і протягом дня вони підсихають. Через добу висушені квіти готові до довготривалого зберігання в паперових упаковках. А вживати так. На склянку води — дві столові ложки каштанових квітів. Прокип'ятити одну хвилину, накрити кришкою і поставити на 3—6 годин під тонку ковдру, а потім приймати по одному ковтку — не більше! — за раз, але один-півтора літра за добу. Входить в методику лікування слід поступово, не допускаючи передозування.

Для відновлення формули крові я використовую траву — душицю, материнку. На склянку кип'ятку необхідна одна столова ложка. Усе це запарюють, настоюють, як квіти каштана. Але пити теж треба суворо дозовано, бо почнеється сверблячка. Адже при хворобах крові організм ослаблений, тому починати треба поступово. А коли звикнете, можна пити материнку, як воду.

Для дітей необхідно зменшити дозування. Скажімо, не одну чайну ложечку, а менше. Зате частіше. І побільше давати молока, особливо козячого. Молоко виводить радіонукліди.

Буду дуже радий, якщо хтось використає мої поради і вилікується. А що у зоні, потерпілій від радіації, слід систематично турбуватися про своє здоров'я, не шкодуючи для цього часу і сил, зрозуміло, мабуть кожному.

Що обіцяє нова політика цін?

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

— На скільки часу розтягнеться перехід республіки до самостійної політики цін і що він у себе включає!

— На першому етапі переходу до ринкової економіки буде розроблена група найменш важливих матеріалів та продукції, на яку встановлюватимуться державні фіксовані і регульовані ціни. Вони приведені у відповідність з реальними затратами на їх виробництво і реалізацію, попит і пропозицію. До переліку, зокрема, входять товари народного споживання, сировина і паливо-енергетичні ресурси, продукція підприємств-монополістів. Це стримуватиме процес інфляції, соціально захищатиме населення в період переходу до ринку. З розвитком ринкових відносин частка товарів зменшуватиметься за рахунок зростання питомої ваги продукції, що реалізовуватиметься за вільними цінами. До кінця 1992 року їх доля у господарстві республіки має досягти 60—70 відсотків від загального виробництва. Щоб не допустити надто різкого зростання договірних цін, передбачається встановити граничні рівні рентабельності і порядку вилучення прибутку підприємств, що перевищуватиме «планку». Поставка продукції в інші республіки здійснюватиметься на основі договорів між республіками з ураху-

ванням їх політики цін.

Перехід на нову систему ціноутворення і розширення прав виробників викличе необхідність посилення контролю за цінами. Нинішні перевірки договірних цін показують, що третина підприємств зловживає своїми правами. Проектом передбачається введення більш жорстких економічних санкцій до порушників, штрафи плануються збільшити вдвічі. Більш як дві третини незаконно отриманої виручки і штрафи направлятимуться в бюджети місцевих Рад. При цьому мінімальний розмір стягнення складатиме не менше як 1000 карбованців. Встановлюється, крім того, персональна відповідальність за порушення цінової дисципліни, винні будуть притягуватися до адміністративної і кримінальної відповідальності.

Життєздатність проекту Закону УРСР «Про ціноутворення» визначить парламент республіки. Мабуть не всі його пункти і положення знайдуть одностайну підтримку депутатів. Зокрема, це може стосуватися регулювання нормативів рентабельності, вилучення, понаднормативних прибутків, більш суворого заходів щодо притягнення винних до відповідальності. Слово за вами, депутати від народу!

Бєдну вів Л. Самсоненко.

Динаміка промислового виробництва по УРСР, СРСР, союзних республіках і деяких зарубіжних країнах за 9 місяців 1990 року

	Приріст продукції за відповідні періоди	
	1990 р. в проц. до 1989 р.	1989 р. в проц. до 1988 р.
Українська РСР	— 0,2	2,9
СРСР	— 0,9	2,2
РРФСР	— 0,5	1,6
Білоруська РСР	2,2	4,7
Узбецька РСР	2,7	5,4
Казахська РСР	— 0,4	2,7
Грузинська РСР	— 0,6	1,3
Азербайджанська РСР	— 9,1	0,4
Литовська РСР	— 4,1	3,7
Молдавська РСР	4,7	3,3
Латвійська РСР	— 1,3	2,1
Киргизька РСР	— 0,6	5,1
Таджицька РСР	— 0,7	2,4
Вірменська РСР	— 7,2	11,0
Туркменська РСР	3,7	4,3
Естонська РСР	— 2,0	0,5
Болгарія (січень-червень)	— 12,1	2,6
Угорщина (—»—)	— 9,7	— 0,7
В'єтнам (—»—)	— 0,1	— 2,4
МНР (—»—)	— 1,6	2,5
Польща (—»—)	— 30,4	1,0
Румунія (січень-лютий)	— 20	...
Чехо-Словаччина (січень-червень)	— 2,5	...
Китай (січень-липень)	2,3	...
Югославія (січень-червень)	— 10,9	3,0
США (січень-червень)	0,7	4,4
Великобританія (січень-квітень)	1,2	1,2
Франція (—»—)	1,1	4,4
к. НДР (січень-червень)	— 7,0	4,4
к. ФРН (січень-квітень)	4,1	5,4
Італія (—»—)	2,4	3,1
Японія (—»—)	2,5	4,6

Ф СР

Министерство связи СССР
«Союзпечать»

АБОНЕМЕНТ на газету **61035**
журнал **"Урядовий кур'єр"**
(наименование издания) (индекс издания)

на 19 _____ год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куда _____
(почтовый индекс)

Кому _____ (код подписчика)

Доставочная карточка **61035**
(индекс издания)

На газету **"Урядовий кур'єр"**
журнал (наименование издания)

Стоимость подписки перед речовки **4 руб 80 коп** Количество комплектов _____ руб. коп.

на 19 _____ год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

город _____ село _____
почтовый индекс _____ обл _____
р-н _____ ул _____

код улицы _____

дом _____ корп. _____ кв. _____ фамилия _____

(код подписчика)

устрич наша відбулася після вечірнього засідання такого драматичного другого дня роботи сесії Верховної Ради УРСР, то ж природно, що й розмова розпочалася з обговорення денних подій.

— Ваш виступ на сесії, коли атмосфера ще добряче була наелектризована політичними бурями першого дня, трохи остудив деякі гарячі голови. Бо ви відверто говорили про те, що зараз найбільше болить, про реальну небезпеку катастрофи, якщо політичні амбіції візьмуть гору над розумом.

— Мені хочеться криком кричати, коли бачу, як гайнується дорогий час, як втрачаються одна за одною можливості щось реально зробити, поліпшити чи хоч би стабілізувати економічну ситуацію.

На сесію я прийшов з великою надією, що ми, врешті, приступимо до розробки і прийняття законодавчих актів, які регулюватимуть місцеве самоврядування. Але, якщо справа піде й надалі так, то Закон про самоврядування залишиться нездійсненою мрією.

— Цей Закон необхідний місцевим парламентарям як повітря, бо він, передусім, конститує місцеві Ради народних депутатів не тільки як представницькі органи влади, а й як основну ланку системи місцевого самоврядування, яка складається, окрім місцевих Рад, також з органів територіального громадського самоуправління і таких форм безпосередньої демократії як місцеві референдуми, збори, сходи громадян і т. п. Без цього, мені здається, гасло «Вся влада — Радам» так і залишиться гаслом.

— Згоден з вами, бо й насправді, самоврядування через Ради, в першу чергу через міські і районні, з допомогою Рад може стати основою подолання відчуження трудящих від влади. Бездіяльність у цьому напрямі вже зараз обертається відчутними політичними і моральними збитками.

Відсутність Закону про самоврядування зв'язує нам руки й ноги у відстоюванні інтересів населення і конкретної людини перед відомствами, які були, та й понині є, безроздільними господарями території, у прове-

денні нового динамічного економічного курсу. Місцеві Ради у нинішній правовій безправності не можуть сприяти розвиткові різноманітних рівноправних форм власності, багатокладних форм господарювання, договірних відносин, заохочувати господарську ініціативу й підприємливість, активну науково-технічну політику.

риторії свободи дій у господарському, фінансовому, правовому просторі, ми все поставимо з голови на ноги. Лише вони повинні мати неподільне право самостійно розробляти, затверджувати і виконувати бюджети відповідних територій в інтересах населення.

Таку ж самостійність Ради мають мати і у видатках місцевих

важко і не зовсім безпечно. Бо ж не знаєш, як буде витлумачений твій той чи інший крок, коли тебе звинуватять у сваволі чи анархії. Але ж, як модно зараз казати, дозволяється усе, що не забороняється законом.

Якщо чесно, то при недоброму бажанні причин для таких звинувачень сьогодні можна знайти немало. На одній із сесій ми

втручання у діяльність тих або інших виробників, а економічні важелі: вигідні державні замовлення, кредитна, податкова, цінова політика.

— Республіці все відчутніше дошкуляє паливний голод. Це особливо відчувалося під час жнив, та й нині, під час осінніх польових робіт, не все гаразд. Такі, здавалося б, надійні союзні енергетичні джерела все більше замулюються і висихають. То ж мусимо розраховувати на власні сили, місцеві резерви. З надією дивимось на Лисичанський нафтопереробний завод.

— Так, внесок лисичанців у паливний баланс республіки великий помітний. Ми забезпечимо 40 процентів потреби республіки у нафтопродуктах, 12 — Союзу. Підприємство переробляє за рік 24 мільйони тонн сирової нафти.

Але ось яка ситуація склалася на цьому підприємстві. Через застарілу технологію на заводі досягалася ледве 50-ти процентна витяжка світлих (бензин, керосин, дизпаливо і т. д.) нафтопродуктів, все інше йшло у відходи — мазут. Його, до речі, з великим задоволенням купували західні країни, бо у них глибина переробки нафти сягає понад 80 процентів. З нашого мазуту вони мали майже стільки, скільки ми з повноцінної нафти.

За такої технології в сучасних умовах не виживеш, то ж і вирішено було побудувати на заводі установку по крекінгу нафти.

Тепер знаємо, чим є для нас установка по крекінгу нафти. Коштує її спорудження близько 90 мільйонів карбованців. Нині залишилося освоїти 28 мільйонів, але це не радує, а навпаки, дуже хвилює. Бо з нинішнього року усе будівництво доводиться вести за власні кошти. А де їх взяти?

— На останніх засіданнях Верховної Ради УРСР, уряду республіки з тривогою говорилися про серйозні труднощі з укладанням господарських договорів на 1991 рік. Чи відчувається ця тривога у вашому місті?

— Ще як! Ситуація тут така: підприємства, які знаходяться за межами республіки і які поставляють нам сировину й комплектуючі вироби, практично відмовилися від укладання договорів.

Уже зараз великі труднощі відчуває завод гумо-технічних виробів, 85 процентів постачальників якого за межами республіки. Якщо він зупиниться чи хоч би знизить обсяги виробництва, то це відразу ж відчують автомобільні заводи, запрацює з перебоями, а то й зовсім зупиниться сільськогосподарське машинобудування, шахтарі залишаться без транспортної стрічки. Ось такі перспективи.

— Для багатьох регіонів, в якому ви живете і працюєте, стійко асоціюється з таким поняттям, як екологічне лихо. Як намагається протистояти йому місцева влада?

— Для таких асоціацій підстав більше ніж достатньо. Не хотілося б вдаватися до цифр, але без них не обійтись. Так ось, нині валовий викид шкідливих речовин в атмосферу Лисичанська досягнув 140 тисяч тонн на рік — рівно по тонні на кожного жителя, включаючи й немовлят.

Усе це хвилює людей, і вони гостро ставлять питання: що думає робити місцева влада для оздоровлення оточуючого середовища, для запобігання екологічної катастрофи?

Місцева влада з нинішніми її можливостями, на жаль, зробити може небагато. І все ж ми діємо.

За допомогою незалежних експертів (ними стали спеціалісти австрійської фірми) розробляється екологічний паспорт міста. Жодне з порушень не пройде мимо екологічної муніципальної міліції, створеної нещодавно. Штрафи будуть надходити до місцевого бюджету.

Екологічна проблема у нас перетворилася на проблему соціальну і політичну, це — пробний камінь на якому випробовується наша здатність до кардинальних перемін.

Бесіду вів
В. КОСАКІВСЬКИЙ

«Ми — влада без влади»

так сказав наприкінці нашої розмови, додавши, правда, «поки що», народний депутат УРСР, голова Лисичанської міської Ради народних депутатів, перший секретар міськкому Компартії України, В. І. Лобач.

Діяльність місцевих Рад і донині будується на деформованому економічному фундаменті. Тих 9 процентів відрахувань (стільки перепадає на місцевий бюджет від загального прибутку міста), звичайно ж не вистачає для забезпечення виконання владних функцій. При річному прибутку 330—350 мільйонів карбованців ми маємо у бюджеті міста всього-навсього тридцять мільйонів. От і доводиться кланятися в ноги істинному господарю регіону, задовольняти його ненаситні апетити за рахунок місцевих трудових і природних ресурсів з надією, що може щось перепаде території. Й раніше перепадало не дуже щедро, а нині й зовсім скупляться, бо близько 90 процентів обсягу товарної продукції, а відповідно і прибутків, припадає на підприємства союзного підпорядкування. Без Закону про самоврядування місцеві Ради їм не указ. Надавши місцевим Радам, те-

бюджетів, у визначенні напрямів використання коштів.

Я виступаю за надання місцевим Радам, так би мовити, «ресурсного повновладдя», реальне закріплення за ними права повновладних і повноправних господарів своєї території.

В умовах ринку місцевим Радам як повітря потрібна буде валюта, отож необхідно надати їм право формувати і валютні фонди.

— Ось яка низка проблем вив'язалася. Можна лише подивуватися з того, що й за таких складних умов місцеві Ради працюють, заявляють про себе як представницькі органи державної влади.

— За відсутності Закону про самоврядування, коли доводиться на «вільний розсуд» визначати, у чому полягає правова суть нових Рад, які принципи її організації і діяльності, функції і повноваження, що «може», а що — «не може» Рада, працювати

прийняли постанову «Про додаткове забезпечення населення продовольчими товарами». Так ось, одним з пунктів її був дозвіл на... діяльність заборонених торгово-закупівельних кооперативів.

— Законодавці порушили Закон!

— По суті ми діяли у межах нашої компетенції. А формально... На мою думку, заборона цього виду кооперативної діяльності переслідувала далекоглядні цілі. Спорожили прилавки магазинів та базарів, виник страшенний дефіцит товарів і як результат — кількаразове підвищення цін. На цьому хтось добряче гріє руки. То ж чи вигідно це людині?

Жителі міста із задоволенням сприйняли рішення міської Ради про утворення мережі фірмових магазинів. Господарями їх стали підприємства, які реалізують тут свою продукцію.

У вирішенні продовольчої проблеми міста великі надії покладаємо на дозвіл підприємствам та організаціям брати в оренду землю. Традиційне шефство міста над селом давно дискредитувало себе, то ж необхідно шукати інші форми взаємозв'язків. І обов'язково економічно вигідні.

Думаю, що ми знайшли одну з них, і ось вам приклад. Лисичанський склозавод взяв в оренду на 50 років відділення радгоспу «Мирна долина», яке мало 900 гектарів землі. Тут ледве зводили кінці з кінцями, працювало всього 18 чоловік.

Орендарі гаряче взялися за справу, розробили і втілюють великомасштабну соціальну програму.

Звичайно ж, і склозавод має від всього цього неабияку вигоду.

По різному можна розцінювати дозвіл місцевих органів підприємствам обмінювати надпланову продукцію на продовольчі товари. Маємо закиди на нашу адресу, що, мовляв, утворили «удільне князівство» з натуральним господарством. Якщо, на мою думку, іншого виходу немає, а ситуація нині саме така, то й у цей спосіб можна реалізувати самоврядування в економіці.

Поділюся з вами задумкою, яку виношую давно і яка органічно випливає з ідеї економічного самоврядування місцевих Рад. Ми весь час скаржимося на бідний місцевий бюджет (а він таким, на жаль, і є) й не помічаємо поруч великого масиву незайманих грошей. Маю на увазі особисті заощадження населення. А якби цими вкладками могли користуватися не чужі дяді, а місцеві Ради? Через, скажімо, муніципальний банк.

Нині міська Рада розгортає роботу з налагодження горизонтальних господарських зв'язків, в основі яких лежатимуть не команда і пряме керівництво,

Передплачуйте «Урядовий кур'єр»

ПРОВЕРЬТЕ ПРАВИЛЬНОСТЬ ОФОРМЛЕННЯ АБОНЕМЕНТА!

На абонементе должен быть проставлен оттиск кассовой машины

При оформлении подписки (переадресовки) без кассовой машины на абонементе проставляется оттиск календарного штемпеля отделения связи. В этом случае абонемент выдается подписчику с квитанцией об оплате стоимости подписки (перед росовки)

Для оформления подписки на газету или журнал, а также для переадресования издания бланк абонемента с доставочной карточкой заполняется подписчиком чернилами, разборчиво, без сокращений, в соответствии с условиями, изложенными в каталогах Союзпечати

Заполнение месячных клеток при переадресовании издания, а также клетки «ПВ—МЕСТО» производится работниками предприятий связи и Союзпечати

Це навдивовижу мила, ввічлива бабуся. В незмінному довгому світлому плащі та до блиску начищених чорних туфлях, мабуть, ще 50-х років, але щоразу в іншому старомодному капелюшку, я стрічаю її на Півний майже кожного ранку, коли поспішаю до газетного кіоску. Інколи шляхи наші перетинаються у продовольчому або овочевому магазинчиках, де, здається, мешканці Старого М'яста знають один одного в обличчя. Заходячи туди з пачкою свіжої періодики, щоб захопити по дорозі ще гарячу півхлібину або кілька ідеально чистих, спілих помідорів, щойно завезених приміським фермером, я-застаю її за незмінною процедурою: ретельним, неспішним вибором потрібних продуктів. Скажімо, одного-двох огірків, невеличкого «болгарського перцю», четвертинки капусти і половинки

Польща: Чи збулися прогнози?

столового буряка...

Відверто кажучи, коли я прийшов з Києва у Варшаву минулої зими, для мене дивно було бачити, як продавець на прохання покупця так безвідмовно і буденно ріже той же буряк або головку капусти на дві, а то й на чотири дольки, або перерізає навхрест пачку масла, схожого на наше «селянське», аби задовольнити бажання клієнта, покласти на вагу тільки частину, здавалось, неподільного.

І «моя» бабуся, зауважу, не одинока у своїх «примхах». Так поступає багато-хто. І не тільки літні люди. Молодь також. І влітку, і в ці осінні дні, коли прилавки магазинів і торгові ряди імпрізованих ринків просто на вулицях буквально ламаються від різноманітних продуктів.

По-різному, звичайно, можна сприймати побачене. Як незбагненну для нас, припустимо, економічність і раціональність поляків. І не помилились. Або як звичку, що стала нині звичкою для поляків: купувати краще частіше і тільки свіже, ніж, запасачись наперед (як було ще рідко тому), забивати холодильники різними припасами. І така оцінка буде точною. Але дуже вже часто наші туристи та й брат-журналіст у своїх висновках побаченого бувають категорично однозначними: ну й бідність у них — навіть на головку капусти і цілий буряк злотих не вистачає! І в цьому тільки частково матимуть рацію. Тим більше негоже деяким «полоністам» зводити подібні спостереження-одноденки до абсолюту, як найвагоміші аргументи у своїх однобічних, упереджено-запрограмованих оцінках результатів «шокової терапії» нового уряду Польщі. За принципом — не бачу нічого хорошого, бо не хочу бачити.

ПІВКАПУСТИ І КОНВЕРТОВАНІСТЬ ЗЛОГО

Якщо говорити про ситуацію, з якої взяла свій старт майже рік тому «програма Бальцеровича» (її більше знають під назвою «шокова терапія») посткомуністичного уряду Тадеуша Мазовецького, то вона, ця ситуація, навіть у деталях схожа на нинішнє стартове становище нашої радянської економіки, що в наступному році теж має стати на шлях демонополізації і приватизації, без яких «вільний ринок» немислимий. Це з таких же порожніх (або напівпорожніх), як у них вчора, а в нас сьогодні прилавків, колосальної інфляції, загальмування науково-технічного прогресу в промисловості — як наслідок повного розладу фінансово-економічної системи країни. Але, на відміну від нас, — з більш рішучою цілеспрямованістю зробити той єдино вірний — доленосний стрибок від утриманської, адміністративно-ідеологізованої економіки, яка ніколи не бачила сили і стимулу конкуренції, — до інноваційної, приват-

нопідприємницької. Стрибка, неможливого без відключення в економіці ідеологічних гальм, безкомпромисного відмежування від половинчатості й нерішучості, політизації в кадровій роботі, від монополізму міркувань і дій, почуття безвиході і страху новизни, без категоричного відходу, як вважають тут, «від безплідних концепцій і практики розвинутого соціалізму».

Уже через кілька місяців «роботи» двох важливих законів, прийнятих урядом «Солідарності», — про господарську діяльність і про господарську діяльність з участю іноземного капіталу — більшість населення переконалось у серйозності намірів і реальності прогнозу «дуже важкого життя» на найближчі рік-півтора, недвозначно висловлених «гарвардською командою» — так тут нерідко називають головного ідеолога програми «шокова терапія» віцепрем'єра і міністра фінансів Лешка Бальцеровича та його таких же енергійних і безкомпромисних у своїх намірах досягти цілей однодумців, що навчалися свого часу з ним у цьому всесвітньому університеті США. Чи не звідси їх не приховані симпатії та орієнтація на американські методи господарювання, американські долари-допінги (через підприємства із спільним іноземним капіталом) у модернізацію і повну реставрацію збанкрутілих сьогодні сотень підприємств різних галузей промисловості.

Відверті, чесні прогнози уряду незабаром підтвердилися суворою, безжалісною дійсністю до тих, хто жив від зарплати до зарплати. Прагнення Т. Мазовецького одним махом привести у відповідність грошовій масі товарну масу, тобто ліквідувати гіперінфляцію, яка досягла в минулому році загрозливої межі в 740—800 процентів, застало людей все тутіше й тутіше затягувати пояси. Мовчки, з надією на краще. І без протестів — бо після «круглого стола» і саморозпуску ПОРП уряд-таки став «своїм, некомуністичним». Не можна безумовно при цьому не враховувати могутній вплив у польському суспільстві католицької церкви, яка завжди в ролі стабілізатора, буфера між прихожанами і державною машиною, і те, що Польщу давно не розривали міжнародні незгоди, що вона сьогодні — національноєдина, об'єднана могутнім костелом. Ось чому так зовні спокійно, безвідмовно поляки перенесли і переносять досьогодні те, що, як вважають місцеві політики, при вчорашньому комуністичному уряді виключало б хвилю мітингів і демонстрацій, громадянські непокори.

І це тоді, коли за десять місяців нинішнього року реальний життєвий рівень і купівельна спроможність знизилась майже наполовину. Мінімум на третину скоротилось промислове виробництво. Тільки часткова компенсація державою росту вартості життя (а ціни на цілий ряд продуктів харчування і товарів масового вжитку вирости в 5—10 разів!), звичайно ж, не могли відшкодувати того запаморочливого стрибка цін при одночасному заморожуванні зарплати, жорст-

кому обмеженні попиту і вольовий протидії надмірному зростанню доходів.

Навіть маючи кошти, адміністрація підприємств не могла і зараз не може «підняти продуктивність праці» за рахунок завищених розцінок і тарифів, а значить і незароблених надбавок до зарплати. Інакше кажучи, вона не може збільшити свій фонд матеріальної винагороди вище встановленої межі, бо санкції банків такі відчутні, що не хочеш вдаватися до цієї випробуваної роками «палочки-виручалочки»: перевищив, скажімо, фонд зарплати на один злотий, — плати в казну штраф у п'ять разів більший! Єдиний вихід — шукай шляхи реального зростання продуктивності праці, думай про випуск продукції, яку куплять і за рубежом, тобто вона має бути конкурентоздатною. А щоб стимулювати зовнішньоекономічну діяльність, прискорити процес оновлення основних фондів, добувись уже сьогодні пріоритетів експорту своєї продукції над імпортом, урядом введені відповідні регулятори і зняті, по суті, всі обмеження в контактах підприємств і організацій з іноземними фірмами і банками.

Звичайно, вихід на іноземного — насамперед американського і німецького — партнера для придбання нової техніки і сучасних технологій, створення спільних виробництв вимагає своїх більш компетентних і підприємницьких, добре обізнаних і енергійних бізнесменів, експертів, радників. Їх поки що немає, скільки вимагається. Як нема і резерву часу на розкачку. Час сьогодні для «гарвардської команди» — головний дефіцит: оголошений термін реалізації багатообіцяючої «програми Бальцеровича», за якою повинне, за задумом уряду «Солідарності» настати значне поліпшення життя населення, — 15—18 місяців. А харчуватись і одягатись людям треба вже сьогодні... Та ще коли багато політичних угруповань розгорнули справжню компанію за форсування демонополізації, більш енергійний перехід державних підприємств в акціонерні, приватні.

До честі «гарвардської команди», за такий короткий час їй вдалося зробити багато чого із задуманого. Особливо щодо першої, так званої, «стабілізаційної частини» програми. Уповільнилось, по-перше, зростання внутрішніх цін до чотирьох-п'яти процентів на місяць. Для нормально функціонуючої економіки це непогано. Відновлено, по-друге, довір'я до власної валюти — злотого. Встановлений на початку року курс 9500 злотих до одного долара США тримається стабільно, усталено. Як сказали мені в Народному банку Польщі, із стабілізуючого фонду в сумі одного мільярда доларів, виділеного і контрольованого західними банками та Міжнародним валютним фондом, не взято поки що жодного цента. Більше того, він навіть поповнився — за рахунок умілого використання нового грошово-кредитного механізму.

У наступному номері читайте продовження заміток з Варшави — про те, як переживають «лікування» «шоковою терапією» трудящі Польщі.

Побажання пана міністра

Час, що минув після 16 липня — дня прийняття Декларації про державний суверенітет України — відзначений помітною активізацією контактів нашої республіки з багатьма країнами світу, насамперед нашими найближчими сусідами. Відбулися зустрічі й переговори Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола в Нью-Йорку з керівниками ряду держав під час сесії Генеральної асамблеї ООН, його поїздка в Австрію. У Києві побував президент Угорщини Арпад Гьонц. З цією країною підписана спільна заява. Пожвавились контакти з Болгарією, Румунією, ЧСФР. А днями столицю України відвідала офіційна польська делегація. Міністри закордонних справ України А. М. Зленко і Республіки Польща К. Скубішевський підписали Декларацію про принципи і основні напрями розвитку українсько-польських відносин.

Одразу ж після підписання кореспондент «Урядового кур'єра» звернувся до Кшиштофа Скубішевського з проханням прокоментувати цю подію.

— Я радий, що приїхав у Київ і що ми підписали цей важливий документ. У Радянському Союзі відбуваються різкі зміни. Польща не втручається у внутрішні справи СРСР і України. Але ми беремо до уваги факти. Декларація про державний суверенітет України сприйнята в Польщі з великою увагою і повагою. Ми зичимо українському народу успіхів у її здійсненні і будемо прагнути до розвитку й по-

глиблення наших зв'язків. Підписаний щойно документ дає для цього добру основу. Його тепер слід удосконалювати, наповнювати реальним змістом. І я впевнений, що обидві сторони докладуть усіх зусиль, щоб так сталося. Республіка Польща розглядає роль України як важливий фактор співробітництва на Європейському континенті. Ми відстоюємо точку зору, що всі зміни, які відбуваються в Європі, мають відповідати бажанням і прагненням народів і проходити в стабільних умовах, мирним шляхом. Для загального добра.

У мене є й інша причина радіти цьому приїзду в Київ. Річ у тім, що в 1914 році тут, в університеті святого Володимира, на медичному факультеті навчався мій батько — Людвік Скубішевський. Його цікавила наука, дослідна робота. А Київський університет мав у ті роки високий науковий авторитет. У його стінах, на відміну від тогочасного Варшавського університету, були сильні демократичні традиції, дух вольнодумства. Перша світова війна перервала його навчання. Він пішов на фронт, був капітаном російської армії, керував шпителем.

Цікаво було б знайти в Києві будинок, де він мешкав. Але часу немає, та й, можливо, він не зберігся... Ви питаєте, чому раніше не приїздив до Києва? Бажання таке було. Кілька разів оформляв документи, по 12 фотокарток здавав, але дозволу так і не одержував... Словом, до столиці України в мене особливі почуття, і я радий, що місто мене не розчарувало. Воно дуже красиве.

Користуючись нагодою, хотів би щиро привітати перших читачів нової газети «Урядовий кур'єр», а колективу редакції побажати, щоб число її читачів постійно зростало.

Реклама

До уваги керівників, рад трудових колективів підприємств і організацій, колгоспів і кооперативів!

Якщо Ви:
— вирішили продати надпланову продукцію на експорт;
— хочете придбати в інофірм товари народного попиту для свого колективу;
— бажаєте поновити обладнання Вашого підприємства новими зарубіжними зразками;
— намагаєтесь репрезентувати свою продукцію на міжнародних виставках чи ярмарках.

ЛАСКАВО ПРОСИМО до республіканського зовнішньоторговельного об'єднання «Укрімпекс»

Тут ви знайдете найдосвідченіших спеціалістів зовнішньоекономічної діяльності. Завдяки об'єднанню, Ви зможете здійснити будь-яку комерційну угоду. А спеціалізовані фірми і функціональні відділи, які входять до «Укрімпексу», допоможуть задовольнити будь-який Ваш запит по всіх галузях народного господарства.

За три роки існування об'єднання його ділової якості вже зуміли оцінити понад 1500 фірм з 40 країн світу!

«Укрімпекс» зробить все, щоб Ви переконалися в його надійності. Він оперативно розв'яже найнесподіваніші проблеми Вашого бізнесу.

Ваших пропозицій чекаємо за адресою: 252054, Київ-54, вул. Воровського, 22, телефон 216-21-74. Телетайп: 132623 КОБЗА, телекс: 131384 UKIE, телефакс: (007044) 216-29-96.

UKRIMPRES
УКРАИНСКОЕ ВНЕШНЕТОРГОВОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ

Розмова кореспондента «Урядового кур'єра» з колишнім головним тренером київського «Динамо» і збірної СРСР, а нині наставником збірних команд Об'єднаних Арабських Еміратів В. В. Лобановським відбулася за день до його від'їзду в цю екзотичну близькосхідну країну. Валерію Васильовичу не довелося бути свідком нового триумфу динамівців: тринадцятої перемоги в чемпіонатах країни. Та немає сумніву, що в ті хвилини, коли після матчу з ЦСКА збуджені й щасливі вихованці В. В. Лобановського здійснювали на Центральному стадіоні Києва заповітне коло пошани, він думками й серцем був з рідною командою. Безсумнівно й те, що і сама команда, і численні її прихильники відчували незриме присутність на стадіоні «головного конструктора» і цієї, і багатьох інших перемог «Динамо» з берегів Дніпра. Майже сімнадцять років очолював він знаменитий київський клуб. Це, напевне, рекорд не тільки в нашому, а й світовому футболі. З констатації цього факту й почалася наша розмова з В. В. Лобановським.

— Усе було, Валерію Васильовичу, за ці роки. Але після кожного спаду, до того ж нетривалого, вам вдалося знову й знову підняти «Динамо» на висоту. Глибоко символічно, що й зараз ви його лишасте на гордій висоті. Як вам вдалося втриматися в гарячому тренерському кріслі, та ще в такій команді, як київська, де будь-яке місце, крім першого, сприймається як невдача.

— Ви маєте рацію. Так довго тренувати одну команду — це забагато. Як бачите, монотонність нарешті переривається. А про те, як став можливим цей тренерський марафон на чолі одного клубу, краще спитати у гравців, начальства, болельників, які мали неабияке терпіння. А що думаю я? Мені здається, річ у тім, що як тільки мене збиралися знімати, київське «Динамо» добивалось чергового турнірного успіху, і питання відкладалося. Власне, добиватися успіху — це те, заради чого існують тренери популярних футбольних команд. Усе інше в нашій роботі не сприймається і не ціниться. Ви можете назвати свій футбол «красивим», «атакуючим», «щирим», «веселим» і на словах претендувати на лаври першопрохідця, але в підсумку все вирішує результат. До цього слід бути готовим. Я тримав себе у формі.

Повторюю: сімнадцять років бути тренером однієї команди — це все-таки, мабуть, забагато. Тренери зарубіжних професійних клубів працюють з однією командою, як правило, два — три роки. І потім міняють клуби. Прийшов час і мені змінити обстановку.

Ви, мабуть, пам'ятаєте 1975 рік. Це був один з найкращих сезонів київського «Динамо»: Кубок кубків, Суперкубок, перемога в чемпіонаті країни... Та вже тоді ми всерйоз задумалися над завтрашнім днем команди, над переходом її на самостійність, господарюванню відносини.

Бо що являла тоді собою динамівська команда? Нам давали 24 ставки, і ми перебували у повній залежності від Центральної ради «Динамо». У Москві нам розписували, хто і скільки має одержувати, і регламентували кожен наш крок. Усі наші спроби вийти з-під цього жорсткого пресингу нашоухувались

на рішучу протидію. Керівники ЦР «Динамо» були категорично проти наших «самостійницьких» поривів.

— І як же вам вдалося подолати їх протидію!

— Ледь не п'ятнадцять років ми стукалися в глуху стіну. Не допомагали навіть дзвінки й розпорядження з ЦК КПРС. І тільки порівняно недавно, після нашого звертання до міністра внутрішніх справ СРСР Бакаїна цю «стіну» вдалося зламати. На нашому листі, де було обгрунтована ідея створення київського клубу «Динамо», він написав єдине слово: «Схвалити». І це слово відкрило нам шлях до самостійної господарювальної діяльності. Ми залишилися штатною командою товариства «Динамо», тобто формально нічого не змінилося. Змінився тільки механізм матеріального забезпечення клубу. Ми тепер не беремо в товаристві «Динамо» жодної копійки. Навпаки. Тепер ми будемо віддавати, тобто виплачувати відповідний процент з наших доходів. Тобто все як на звичайному державному підприємстві.

— Ви говорили про виплату визначеного процента з доходів клубу. Чи включається в ці доходи валюта!

— Звичайно. Валюту ми виплачуємо вже зараз. Як ви, напевне, знаєте, трохи більше двох років тому в італійській «Ювентус» за п'ять мільйонів доларів перейшов з «Динамо» Олександр Заваров. Тоді ми ще не мали ніякого уявлення про те, як з вигодою для команди оформити цей перехід. Правда, вже тоді ми шукали способи вирватися з «гарячих обіймів» Держкомспорту СРСР, з його монополії. Як вирватися? Досвіду такого не мали і своїх можливостей не уявляли. Тому нам вольовим рішенням Держкомспорту була нав'язана така система розрахунку: з п'яти мільйонів доларів 20 процентів йшло державі, 40 — Держкомспорту і стільки ж команді. За що Держ-

комспорту? Я й досі не знаю.

— Але ж Заваров не дограв у «Ювентусі» один рік...

— Не зважаючи на це п'ятимільйонна сума виплачена. Вона надходила поетапно: кожного року приблизно третина від загальної вартості контракту. А щодо того, що Заваров не дограв у «Ювентусі»? Річ у тім, що власник «Ювентуса» президент відомої фірми «Фіат» Аньелі «подарував» Заварова своєму — другу і кошичному улюбленому гравцеві Платіні, який нині є віце-президентом французького клубу «Нансі». Заваров підписав контракт з «Нансі» на три роки. Перший рік — це, як я вже казав, подарунок хазяїна «Ювентуса», а далі французький клуб розраховується за Заварова з київським «Динамо». Умови нового контракту зараз обговорюються.

— А які умови переходу в зарубіжні клуби Михайличенка і Протасова! Чи був при цьому врахований з вашого боку досвід першого, «заваровського» контракту!

— З Михайличенком і Протасовим ситуація дещо інша. Михайличенко гратиме в «Сампдорії» три роки і в «Динамо» не вертатиметься. Не матиме наш клуб прав і на Протасова. «Олімпіакос» може його кому завгодно перепродувати.

А щодо досвіду? Безперечно, ми його враховували. Більше того: навіть збагатили. Коли «Динамо» стало клубом, ми відкрили власний валютний рахунок у банку і тепер жодні Держкомспорту, жодні ЦР «Динамо» нам не потрібні. Це не значить, що нас не намагаються приборати до рук. Центральна рада «Динамо» спільно з італійцями створила посередницьку фірму «Дімода», через яку оформляються всі динамівські трансферні контракти. От московське начальство і намагається заставити нас діяти через «Дімода». Та ми його трошки випередили. Поки воно розбиралося, що й до чого, ми

заклучили контракт з фірмою «Телемунді» (Монако). Це наш посередник за рубежом, який допомагає нам в усій нашій діяльності на зовнішньому ринку, який вони знають досконало, і одержують за це певний процент відрахувань — треба сказати, процент досить незначний. Ми платимо їм мізерну суму. А що хотіла Центральна рада «Динамо»? Щоб ми усі контракти оформляли через «Дімода», а 50 процентів виручки, навіть більше, переводити у Москву, в ЦР «Динамо». Ми на це не пішли. Тоді на нас почали тиснути: приїжджали, давонили, просили, вимагали. Нічого не вийшло. По-перше, ми хочемо, щоб гроші залишалися на Україні. Схема дуже проста: надходять гроші в банк і там працює «автомат»: 20 процентів — державі. Але чому в Моск-

— Ні, «Спартак» далеко не бідний. Він має досить високий рівень забезпечення. А розмови про бідність спартаківської каси — це так, для відводу очей. Річ у тім, що у московського «Спартака» досить впливова та звана рада засновників. До неї входить навіть член Президентської ради, тобто команди М. С. Горбачова, академік Шаталін. Всі проблеми в спартаківському клубі вирішуються дуже швидко.

Але вони свідомо не хочуть повністю перейти на господарювання і самофінансування. Боятися все-таки, що прогорять. Хоча, на мій погляд, така команда, як «Спартак», не повинна боятися. Вони чомусь не впевнені, що втримаються на плаву. А в нас впевненість є.

Користуючись нагодою, звертаюся до всіх, від кого залежить

Сповідь на футбольну тему

ва більше трьох мільйонів (з п'яти) в союзну казну і Держкомспорту? За що? Футболіст виріс на Україні. Тут став на ноги, одержав визнання. Чому ж 20 процентів не поступило за нього в бюджет республіки, скажімо, для розвитку молодіжного спорту? І це при тому, що у Ради Міністрів України — мізерний валютний фонд.

— Ви нічого не говорите про Федерацію футболу. Вона що, байдужа до цього розподілу інвалідити!

— Що ви. Де там байдужа. Вона теж хоче свою частку. Але особисто я зайняв тут жорстку позицію. За що платити Федерації? Ті ж Заваров, Михайличенко, Протасов, граючи за збірну СРСР, разом з іншими гравцями збірної приносили Федерації солідні доходи: вийшли в фінал чемпіонату Європи — 2,5 мільйона доларів, пробілись на чемпіонат світу в Італію — ще 2 мільйони... А скільки товариських матчів за збірну зіграли — і майже кожен при аншлазі. І от тепер вона хоче ще й від нас за них одержати. За що? В усьому світі тільки клуби заключають контракти щодо гравців.

Словом, справа зрушила з місця. Тепер уже команда не залежить від чиєїсь волі і бажання. Тобто наша мрія, яку ми виношували з 1975 року, поступово стає реальністю. Не збулися, на щастя, слова керівника Центральної ради «Динамо», народного депутата СРСР Сисоева: «Ніякого клубу ми вам не дозволимо». Клуб є. І не в проєктах, а в реальності. Правда, він поки що єдиний в такому роді в республіці і країні.

— А як же «Спартак». Він що, бідне! Принаймні таке враження виникло після останнього зарубіжного турне спартаківців для заробітків і поповнення клубної каси. Турне, яке привело до переносу матчу «Динамо» [Мінськ] — «Спартак» [Москва] і конфлікту спартаківців з білоруською Федерацією футболу.

нинішній і завтрашній день київського клубу: приділіть увагу його нуждам. Матеріальні затрати клуб візьме на себе. Але ж у наші дні гроші нічого не значать, якщо закриті двері, за якими лежать матеріальні цінності. Не для себе просимо, київське «Динамо» належить всім.

— Хочеться вірити, що ваші слова знайдуть відгук і розуміння у тих, від кого залежить доля нашого популярного клубу. На превеликий сум, ми сьогодні бачимо, що футбольне господарство країни велике й некеруване. Чи не краще було б його розділити по республіках!

— На мій погляд, можливе таке прийнятне рішення: проводити і республіканські, і всесоюзні футбольні турніри. Співка футбольних ліг має цікаву пропозицію про створення суперліги, яка дозволяє реалізувати цю ідею. Варіанти такого підходу продумані і в київському «Динамо».

Головне, щоб Вячеслав Колосков перестав погрожувати «непокірним республікам» санкціями ФІФА. Це тільки напружує обстановку. Треба або переконати Колоскова, або замінити його.

— Нам здається, Україна має всі можливості організувати свій футбольний чемпіонат. Як ви на це дивитесь!

— Вважаю, чемпіонат України може бути і захоплюючим, і ефективним щодо підготовки гравців високої кваліфікації, командного класу. Нас не слід порівнювати з Грузією і Литвою, де теж багато цікавих футболістів. Питання полягає тільки в тому, чи вдасться домогтися визнання з боку ФІФА. У мене таке передчуття, що цю проблему можна розв'язати. Але поспішати не варто. Навіть рік відсутності на арені міжнародних змагань завдасть сильно удару по українському футболу. Насамперед розбредуться найкращі гравці...

Газета «Урядовий кур'єр» стала першим республіканським друкованим органом, текст сторінок якого набраний та зверстаний із застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Квант» і засобів обчислювальної техніки. Перший номер готувався в непростих умовах. Однак завдяки старанням, наполегливості й творчому підходу до праці спеціалістів цеху фотонабору видавництва «Радянська Україна» складність першого кроку були подолані.

Колектив редакції «Урядового кур'єра» щиро дякує головному інженерові видавництва Д. М. Вознюку, начальнику цеху О. Ю. Заславському, заступнику начальника цеху М. Г. Косінову, технологам Т. О. Казанчевій і Р. Р. Мервінському, операторам І. В. Бескорвайній, Т. А. Кохніченку, З. А. Бармашенку за самовідданість і новаторство у роботі, увагу до нашої газети і готовність до подальшої плідної співпраці.